



بِسْمِ تَعَالَى

دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته حقوق

گرایش: حقوق بین الملل

عنوان:

نقش کشتی ها در آلودگی نفتی آبها و تحلیلی بر تدابیر بین المللی

استاد راهنما:

دکتر علی بابایی مهر

استاد مشاور:

دکتر علی پور آهنگر ثانی

نگارنده:

محمد تقی انزان پور

زمستان ۱۳۹۱



اجرای این پایان نامه مورد حمایت مالی سازمان بنادر و دریانوردی قرار گرفته است و سازمان به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتیرانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.



چکیده

استفاده رو به تزاید بشر از آب دریاها و اقیانوسها برای مقاصد گوناگون همچون حمل و نقل دریایی، آبهای کره زمین را با تهدیدات قابل توجه عوامل آلاینده مواجه ساخته و حیات آبریان دریایی و انسانها را از این طریق با مخاطره جدی روبرو نموده است. فعالیت های گوناگون بشر از طریق کشتیرانی، ورود آلاینده های نفتی را از طریق عملیات جاری کشتی و سوانح دریایی در پی داشته و این امر زمینه پیدایش تفکر جهانی مبنی بر ضرورت حفظ محیط زیست دریایی از آلودگی نفتی و اتخاذ تدابیری در جهت پیشگیری از آلودگی، همکاری و مقابله با آلودگی و بالاخره جبران خسارات زیان دیدگان این حوادث را فراهم ساخت. شاید بتوان حادثه تأسف بار غرق نفتکش توری کانیون را نقطه عطفی برای آغاز فعالیتهای بین المللی در این زمینه تلقی نمود. این حادثه در وهله اول موجب تصویب دو کنوانسیون مهم در زمینه جواز مداخله دولتها در مواقع بروز آلودگی نفتی در دریای آزاد و مسئولیت مدنی ناشی از خسارت آلودگی نفتی در سال ۱۹۶۹ گردید و در مراحل بعد تصویب کنوانسیون های موسوم به مارپول، صندوق بین المللی برای جبران خسارت ناشی از آلودگی و پروتکل های الحاقی به این کنوانسیونها را در پی داشت به گونه ای که این اقدامات تدریجاً موجب وضع استانداردهایی برای حمل نفت، ساختار نفتکش ها، تجهیز بنادر به تاسیسات دریافت مواد زائد و الزامات متعدد دیگری گردید که تا حد قابل توجهی در کاهش حوادث و خسارات زیست محیطی تاثیر گذار گردید.

کلید واژه :

کشتی / آلودگی / نفت / تدابیر بین المللی / محیط زیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	مقدمه
۹	بخش اول : مفاهیم نظری مربوط به آلودگی نفتی آبها و منابع آلاینده.....
۱۰	فصل اول : تاریخچه آلودگی نفتی آبها
۱۲	۱-۱-۲ واژه شناسی :
۱۲	۱-۱-۲-۱-۱ تعریف نفت
۱۴	۱-۱-۲-۲-۱ تعریف آلودگی
۱۷	۱-۱-۲-۳-۱ تعریف کشتی
۲۲	۱-۱-۲-۴-۱ قابلیت دریانوردی
۲۴	۱-۱-۲-۵-۱ انواع کشتی
۲۶	۱-۱-۲-۶-۱ ثبت کشتی
۲۶	۱-۱-۲-۷-۱ تابعیت کشتی
۲۸	۱-۱-۲-۸-۱ آبها و مناطق دریایی
۳۹	فصل دوم :عوامل آلاینده ناشی از کشتیرانی تجاری.....
۴۰	۱-۲-۱ عوامل ناشی از حوادث کشتی
۴۰	۱-۲-۱-۱ غرق کشتی ها
۴۱	۱-۲-۱-۲ تصادم کشتی ها
۴۴	۱-۲-۲-۱ آلودگی ناشی از فعالیت عملیاتی کشتی ها
۴۴	۱-۲-۲-۱-۱ عملیات روزانه کشتی
۴۵	۱-۲-۲-۲-۱ قاچاق سوخت

۴۵ آب توازن کشتی ها
۴۷ اسکراب کشتی ها
۴۹ آثار آلودگی بر اکوسیستم آبی و حیات جانداران
۵۰ آثار کوتاه مدت
۵۰ آثار بلند مدت
۵۱ فصل سوم: عناصر بروز سوانح آلودگی نفتی
۵۱ ۱-۳-۱ عامل انسانی
۵۳ ۱-۱-۳-۱ خستگی دریانوردان
۵۵ ۲-۱-۳-۱ عدم آموزش لازم دریانوردان
۵۷ ۳-۱-۳-۱ تأثیر عوامل سوء محیطی بر عملکرد نیروی انسانی
۵۹ ۲-۳-۱ عامل تجهیزاتی و فنی
۵۹ ۱-۲-۳-۱ تجهیزات کشتی
۶۴ ۲-۲-۳-۱ تجهیزات دریایی و بندری
۶۷ بخش دوم: تدابیر پیشگیرانه و مسؤولیت اشخاص
۶۸ فصل اول: وضع و اعمال مقررات و استاندارد سازی
۶۹ ۱-۱-۲ سازمان مشورتی بین الدولی دریانوردی
۷۰ ۱-۱-۱-۲ ارکان سازمان
۷۴ ۲-۱-۱-۲ وظایف اصلی سازمان
۷۵ ۲-۱-۲ کنوانسیون سولاس
۷۷ ۱-۲-۱-۲ بازرسی و صدور گواهینامه
۷۸ ۲-۲-۱-۲ کشتی های مشمول و کشتی های مستثنی شده از کنوانسیون
۸۱ ۳-۱-۲ کنوانسیون بین المللی جلوگیری از آلودگی دریا توسط نفت ۱۹۵۴
۸۳ ۱-۲- کنوانسیون بین المللی مداخله در دریای آزاد در صورت بروز آلودگی نفتی ۱۹۶۹

- ۲-۱-۵ کنوانسیون بین المللی جلوگیری از آلودگی دریا توسط کشتی ها ۱۹۷۳/۱۹۷۸ ۸۵
- ۲-۱-۶ کنوانسیون بین المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی ۱۹۹۰ ۸۷
- ۲-۱-۷ کنوانسیون بین المللی استانداردهای آموزش، صدور گواهینامه و نظارت بر دریانوردان ۸۹
- ۲-۱-۷-۱ فرمانده (کاپیتان) کشتی ۸۹
- ۲-۱-۷-۲ افسران و خدمه کشتی ۹۱
- ۲-۱-۷-۳ دامنه شمول و استثنائات کنوانسیون ۹۲
- ۲-۱-۷-۴ شرایط صدور گواهینامه ۹۳
- ۲-۱-۷-۵ اجازه خاص برای صدور گواهینامه ۹۳
- ۲-۱-۷-۶ کنترل و بازرسی ۹۴
- فصل دوم مسؤولیت اشخاص در اجرای صحیح الزامات ۹۵
- ۲-۲-۱ مسؤولیت دولت ها در قبال اجرای صحیح الزامات ۹۵
- ۲-۱-۲-۱ مبانی مسؤولیت دولت ۹۶
- ۲-۱-۲-۲ نقض یک تعهد بین المللی ۹۸
- ۲-۱-۲-۳ خسارت ناشی از اعمال منع نشده در حقوق بین الملل ۹۹
- ۲-۱-۲-۴ تعهد دولت ها به رعایت منافع سایر دول ۱۰۱
- ۲-۱-۲-۵ الزام دولت ها به اعمال صلاحیت بر کشتی ها و آب ها ۱۰۴
- ۲-۲-۲ مسؤولیت سایر اشخاص در قبال الزامات بین المللی ۱۱۱
- ۲-۲-۲-۱ مسؤولیت مالک کشتی ۱۱۱
- ۲-۲-۲-۲ مسؤولیت فرمانده کشتی ۱۱۴
- بخش سوم: تدابیر بین المللی مربوط به مسؤولیت مدنی و جبران مؤثر خسارت آلودگی نفتی**
- ۱۱۸ نفتی
- ۱۱۹ فصل اول: مسؤولیت مدنی آلودگی نفتی در اسناد بین المللی
- ۳-۱-۱ کنوانسیون بین المللی مسؤولیت مدنی ناشی از خسارت آلودگی نفتی مصوب ۱۹۶۹ ۱۲۰

- ۱۲۱ ۱-۱-۱-۳ تعیین مسؤول آلودگی
- ۱۲۳ ۲-۱-۱-۳ دامنه ی شمول کنوانسیون
- ۱۲۷ ۳-۱-۱-۳ مسؤولیت کانالیزه شده در آلودگی نفتی
- ۱۲۸ ۴-۱-۱-۳ خسارت آلودگی
- ۱۲۹ ۵-۱-۱-۳ بیمه و تضمین مالی
- ۱۳۲ ۶-۱-۱-۳ تحدید مسؤولیت و مقیاس آن
- ۱۳۶ ۷-۱-۱-۳ استثنائات مسؤولیت
- ۱۳۸ ۲-۱-۳ پروتکل ۱۹۹۲ کنوانسیون بین المللی مسؤولیت مدنی ناشی از خسارت آلودگی نفتی
- ۱۳۹ ۱-۲-۱-۳ گسترش محدوده جغرافیایی کنوانسیون
- ۱۴۰ ۲-۲-۱-۳ تخصیص دامنه مواد آلاینده مشمول
- ۱۴۱ ۳-۲-۱-۳ افزایش سقف تحدید مسؤولیت مالک کشتی
- ۱۴۱ ۴-۲-۱-۳ گسترش استثنائات طرح دعوی خسارت
- ۱۴۲ ۵-۲-۱-۳ گسترش شمول موضوعی کنوانسیون
- ۳-۱-۳ کنوانسیون بین المللی مسؤولیت مدنی برای خسارت آلودگی نفت سوخت
- ۱۴۳ کشتی
- ۱۴۵ ۱-۳-۱-۳ گستره جغرافیایی کنوانسیون
- ۱۴۶ ۲-۳-۱-۳ گستره موضوعی کنوانسیون
- ۱۴۷ ۳-۳-۱-۳ استثنائات شمول کنوانسیون
- ۱۴۹ ۴-۳-۱-۳ مسؤولیت آلودگی ناشی از سوخت کشتی
- ۱۴۹ فصل دوم جبران خسارت آلودگی نفتی در اسناد بین المللی
- ۱۵۰ ۱-۲-۳ زیان های قابل جبران
- ۱۵۰ ۱-۱-۲-۳ زیان زیست محیطی
- ۱۵۵ ۲-۱-۲-۳ زیان اقتصادی

- ۳-۲-۱-۳ زیان انسانی (جانی) ۱۶۱
- ۳-۲-۲-۲ تدابیر بین المللی جبران خسارت ۱۶۲
- ۳-۲-۲-۱ کنوانسیون مسئولیت مدنی آلودگی خسارت نفتی ۱۹۶۹ / ۱۹۹۲ اولین لایه جبران خسارت ۱۶۲
- ۳-۲-۲-۲ کنوانسیون تأسیس یک صندوق بین المللی برای جبران خسارت آلودگی نفتی ۱۹۷۱ ۱۶۴
- ۳-۲-۲-۳ صندوق ۱۹۹۲، دومین لایه جبران خسارت ۱۶۸
- ۳-۲-۲-۴ صندوق تکمیلی ۲۰۰۳، سومین لایه جبران خسارت ۱۷۴
- نتیجه گیری و پیشنهادات : ۱۷۷